Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, judecător Svetlana Vîșcu
Dosar nr. 2a-96/25 (2-23110352-02-2a-13012025)

D E C I Z I E

9 aprilie 2025 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru

Instanța de judecată compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Lucia Bagrin și Diana Corlăteanu
Grefierul Irina Bolduratu

examinând în ședință de judecată publică cererea de apel declarată de Ungureanu Eugeniu, reprezentată de avocatul Igor Eremia,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 6 iunie 2024, prin care a fost respinsă acțiunea,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ungureanu Eugeniu împotriva Inspectoratului General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Inspectoratului Național de Securitate Publică, intervenient accesoriu, agentul constatator Vezetiu Dumitru cu privire la încasarea în mod solidar a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza contravențională și în prezenta cauză civilă,

A C O N S T A T A T:

Pretențiile reclamantului:

La 31 iulie 2023, Ungureanu Eugeniu s-a adresat în instanță cu cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Inspectoratului Național de Securitate Publică (în continuare IGP al MAI și INSP), intervenient accesoriu, agentul constatator Vezetiu Dumitru cu privire la încasarea, în mod solidar a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza contravențională nr.5r-522/2022, în sumă de 3 756, 95 de lei și în prezenta cauză civilă.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat că, la 25 septembrie 2021, de agentul constatator al INSP, Vezetiu Dumitru, a fost întocmit

procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI05 385012, prin care a fost învinuit de comiterea contravenției prevăzute de art. 240 alin. (1) Cod contravențional și sancționat cu 15 u.c. în sumă de 750 de lei și aplicarea a 3 puncte de penalizare.

A notat că, la 28 septembrie 2021, prin intermediul reprzentantului său, avocatul Eremia Igor, a expediat în adresa INSP, prin intermediul oficiului poștal, contestația asupra procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI05 385012 din 25 septembrie 2021.

Astfel, începând cu 5 octombrie 2021, dosarul contravențional s-a aflat pe rol la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, până la 21 martie 2022, când a fost pronunțată hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, prin care a fost admisă contestația și anulat procesul-verbal cu privire a contravenție și decizia din 25 septembrie 2021, cu încetarea procesului contravențional, din motivul lipsei faptului contravenției și nulității procesului-verbal cu privire al contravenție. S-a recunoscut după Ungureanu Eugeniu dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constatate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

A susținut că, hotărârea a devenit irevocabilă, prin necontestare la 6 aprilie 2022.

Pe parcursul examinării cauzei contravenționale a enunțat că, a fost reprezentat de avocatul său, Eremia Igor, atât în ședințele de judecată, cât și în afara acestora.

În această ordine de idei, prezenta cerere de chemare în judecată are scopul recuperării cheltuielilor de asistență juridică suportate în legătură cu examinarea procesului contravențional.

A opinat că, confirm practicii vicioase formate de Curtea Supremă de Justiție, se atestă că, ultima casează hotărârile instanțelor de fond pe dosare identice, invocând că, INSP, nu are personalitate juridică și nu poate fi subiect al raporturilor juridice de drept, mai mult, INSP, nu deține buget propriu și nu poate avea calitatea de pârât în astfel de dosare, pârâtul corespunzător fiind doar Inspectoratul General de Poliție, în calitatea sa de organ ierarhic superior și de control.

Pe când, consideră că, practica Curții Supreme de Justiție, este contrară prevederilor legale, aceasta deoarece conform răspunsului oficial eliberat de INSP, ultimii, confirmă că dețin personalitate juridică distinctă, au buget propriu și pot fi subiecți ai raporturilor juridice de drept, mai mult, tot Curtea Supremă de Justiție, pe dosare identice, pronunță soluții diametral opuse.

În astfel de situație, reclamantul a constatat că, se încalcă flagrant dreptul la un proces echitabil, iar pentru a nu risca de a fi respinsă din nou acțiunea, practic

sunt obligați să solicite încasarea cheltuielilor de asistență juridică pe dosarul contravențional în mod solidar de la INSP și IGP.

Or, această practică a dublelor standarde, s-a format ca rezultat al interpretărilor eronate unor ordine emise de IGP, prin care au fost lichidate personalitățile juridice ale tuturor Inspectoratelor de Poliție din mun. Chișinău din cadrul DP mun. Chișinău, cum ar fi IP Centru, IP Botanica, IP Buiucani, IP Râșcani și IP Ciocana, respectiv, în cazul în care se înaintează o acțiune împotriva unui Inspectorat de Poliție din raza mun. Chișinău, atunci calitatea de pârât în aceste litigii va aparține Inspectoratului General de Poliție, pentru că IP-urile din Chișinău, nu mai au buget și nici personalitate juridică distinctă, fiind astfel reprezentate de organul ierarhic superior IGP.

La rândul său, Curtea Supremă de Justiție, apreciază ordinul privind funcționarea Inspectoratelor de Poliție din mun. Chișinău și lichidarea acestora, ca fiind aplicabil și în privința INSP, însă această interpretare, este una eronată, deoarece INSP, nu a fost lichidat, are personalitate juridică, este și poate fi subiect al raporturilor juridice cu terții, are buget propriu, stampilă cu Stema Republicii Moldova.

Astfel, a afirmat cu certitudine că, soluțiile emise de Curtea Supremă de Justiție în cauze similare, prin care resping acțiunile împotriva INSP, ca fiind înaintate împotriva unui pârât necorespunzător, indicând că pârâtul corespunzător este IGP, sunt contrare Legii și nu pot servi ca practică judiciară corectă.

Reclamantul a punctat că, reprezentantul său a efectuate un șir de activități conform actului de primire-predare a lucrului efectuat, care au fost achitate conform bonului de plată seria/nr. DAA 23026707 din 27 iulie 2023 și facturii fiscale seria/nr. AAH 6260320 din 27 iulie 2023, în mărime de 3 756, 95 de lei, precum actul de predare-primire a lucrărilor.

În drept, reclamantul și-a întemeiat pretenţiile pe dispozițiile art.383 alin.(2), (3) Cod contravențional, art.96 alin.(1), (1^1), art.166 și 167 ale Codului de procedură civilă.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 6 iunie 2024, a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Ungureanu Eugeniu, ca fiind neîntemeiată. (f.d. 68)

Solicitarea apelantului:

Invocând dezacordul cu hotărârea primei instanțe, la 18 iunie 2024, Ungureanu Eugeniu, reprezentat de avocatul Igor Eremia a contestat cu apel hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 6 iunie 2024, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi decizii privind admiterea acțiunii. (f.d. 72)

Argumentele participanților la proces:

La 23 ianuarie 2025, Ungureanu Eugeniu, reprezentat de avocatul Igor Eremia a depus cerere de apel motivată, solicitând admiterea integrală a acțiunii, cu încasarea în mod solidar de la INSP și IGP a sumei de 3 765,95 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică la examinarea cauzei contravenționale nr. 5r-522/2022 și suma de 2 560 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în prezentul litigiu.

În motivarea cererii de apel, Ungureanu Eugeniu, reprezentat de avocatul Igor Eremia a indicat că, nu este de acord cu concluziile instanței de fond expuse în hotărârea contestată, considerându-le a fi lipsite de suport juridic, neîntemeiate, neargumentate, iar în ansamblu hotărârea fiind una neîntemeiată şi pasibilă de a fi casată.

La fel, a reiterat motivele de fapt și de drept invocate în acțiune, indicând și practică diferită în acest sens.

Poziția părților în apel:

În ședința de judecată, reprezentatul apelantului, avocatul Eremia Igor a susținut integral argumentele expuse în cererea de apel și reiterând circumstanțele de fapt și normele de drept reflectate în aceasta, prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Apelantul, Ungureanu Eugeniu în ședința de judecată nu s-a prezentat, deși a fost citat legal, fapt confirmat prin avizele de recepție anexate la dosar.

Reprezentanții intimaților și intervenientul accesoriu, în ședința de judecată, nu s-au prezentat, deși au fost citați în mod legal, fapt confirmat prin avizul de recepție și extrasele din email, anexate la dosar. Totodată, au depus referință la 13 februarie 2025, prin care au solicitat respingerea cererii de apel, cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Astfel, în accepțiunea art. 379 alin. (2) Cod de procedură civilă, Colegiul civil a dispus examinarea cauzei în lipsa părții absente. Or, a fost respectată procedura de citare legală.

Aprecierea instanței de apel:

Audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei și argumentele cererii de apel, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru consideră că, apelul declarat de Ungureanu Eugeniu, reprezentat de avocatul Eremia Igor este întemeiat și pasibil admiterii, reieșind din următoarele aspecte ce succed.

În conformitate cu art.385 lit. c) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărârea primei instanţe, emițând o nouă hotărâre.

Conform art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar în sensul art. 130 alin.(1) Cod de procedură

civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multi aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În condițiile art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii.

Norma cuprinsă la art.386 Cod de procedură civilă stabileşte că, hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă: a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente; c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sunt în contradicţie cu circumstanţele cauzei, d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronată. O hotărâre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale.

Corespunzător, art.387 Cod de procedură civilă stipulează că, se consideră că normele de drept material sânt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanţa judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b[1]) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituţională; c) a interpretat eronat legea; d) a aplicat eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Prin prisma art.373 alin.(1), (2) și (5) Cod de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Ca urmare, Colegiul judiciar reține că, sarcina instanţei de apel derivă din dispozițiile art.373 Codului de procedură civilă, în condițiile în care instanţa de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Colegiul civil reține că, instanța de apel conform regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanţei inferioare. (*Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43*).

Verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanțe, Colegiul civil constată că, apelul declarat de Ungureanu Eugeniu urmează a fi admis, cu casarea hotărârii primei instanțe și cu emiterea unei noi hotărâri de admitere în parte a cererii de chemare în judecată, formulată față de INSP, reieșind din următoarele considerente.

În cadrul examinării cauzei, în ordine de apel, Colegiul civil a stabilit că, prin decizia agentului constatator al INSP, Vezetiu Dumitru din 25 septembrie 2021, în temeiul procesului-verbal cu privire la contravenție, Ungureanu Eugeniu a fost tras la răspundere contravențională în conformitate cu art.240 alin.(1) Cod contravențional, fiindu-i stabilită o sancțiune contravențională sub formă de amendă în mărime de 15 u.c. în sumă de 750 de lei, cu aplicarea a 3 puncte penalizare.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 21 martie 2022, a fost admisă contestația și a fost anulat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia din 25 septembrie 2021, cu încetarea procesului contravențional în privința lui Ungureanu Eugeniu, din motivul lipsei faptului contravenției și nulității procesului-verbal cu privire al contravenție. **S-a recunoscut după Ungureanu Eugeniu dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constatate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.**

Este important de evidențiat că, hotărârea a devenit irevocabilă prin necontestare la 6 aprilie 2022. (f.d. 7-10)

Conform scrisorii nr. 34/17-E-1249/22 din 27 octombrie 2022, adresate avocatului Eremia Igor, INSP a comunicat că, în baza ordinului MAI nr. 202 din 22 aprilie 2020, prin fuziune (absorbție) a INP și DGSP din subordinea IGP a fost creat INSP. În context, pct. 2 și 3 ale Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea INSP din subordinea IGP al MAI, aprobat prin ordinul nr. 351/2020 prevede că, INSP reprezintă o subdiviziune specializată a Poliției din subordinea IGP. **În subsidiar, pct. 4 din regulament, stabilește că, INSP reprezintă o subdiviziune specializată a IGP a MAI, cu statut de persoană juridică de drept public, având competență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, are sediul în municipiul Chișinău, dispune de ștampilă cu imaginea Stemei de stat și denumirea în limba de stat, precum și de cont trezorerial și alte atribute specifice. (f.d. 10-verso-11)**

Conform bonului de plată seria/nr. DAA 23026707 din 27 iulie 2023, se atestă că CA ,,Eremia Igor" a prestat lui Ungureanu Eugeniu, în baza contractului de asistență juridică nr. 0029 din 9 iunie 2020, servicii de reprezentare în dosarul contravențional nr. 5r-522/2022, privind sancționarea lui Ungureanu Eugeniu, în baza art. 240 alin. (1) Cod contravențional, în mărime de 3 756,95 de lei. (f.d. 2)

Aceiași informație este reflectată și în factura fiscală seria/nr. AAH 6260320 din 27 iulie 2023, care atestă că CA ,,Eremia Igor" a prestat servicii juridice lui Ungureanu Eugeniu conform contractului, în mărime de 3 756,95 de lei. (f.d. 5)

Adițional, actul de predare-primire a lucrărilor efectuate în baza contractului de asistență juridică nr.0029 din 9 iunie 2020, încheiat cu Ungureanu Eugeniu, privind contestarea procesului-verbal cu privire la contravenție emis de INSP seria/nr. MAI05 385012 din 25 septembrie 2021, dosar nr. 5r-522/2022, confirmă prestarea serviciilor juridice de către avocatul Eremia Igor în cuantum de 3 756,95 de lei. (f.d. 5-verso)

În accepțiunea art.383 alin. (2), (3) Cod contravenţional, victima, reprezentantul ei, martorul, specialistul, expertul, interpretul, traducătorul, apărătorul (avocatul) au dreptul la repararea prejudiciului şi a cheltuielilor suportate în procesul contravenţional în ordinea procedurii civile, cu excepţia cazurilor când nu există divergenţe asupra întinderii acestora. Persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional se repune în dreptul de care a fost privată şi ei i se repară cheltuielile suportate în proces dacă, prin hotărâre definitivă, este declarată nevinovată sau răspunderea sa contravențională este înlăturată, cu excepţia cazului de amnistie.

Iar conform art. 19 Codul civil, în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum şi profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat).

În speță, apelantul/reclamant, Ungureanu Eugeniu pretinde compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza contravențională, prin înaintarea unei acțiuni separate.

Din materialele cauzei s-a constatat cu certitudine faptul că, atât în cadrul procesului contravențional, cât și în prezentul litigiu, Ungureanu Eugeniu a fost reprezentat de avocatul Eremia Igor.

Astfel, la caz, Colegiul civil constată că, pretenția reclamantului/apelant ce vizează compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3 756,95 de lei, își găsește suportul de fapt și de drept, pe când în mod nejustificat instanța de fond a respins această pretenție.

Însă, instanța de apel menționează că, cheltuielile pentru asistența juridică solicitate de Ungureanu Eugeniu de a fi încasate în mod solidar, de la INSP și IGP, **urmează a fi încasate doar de la autoritatea publică pârâtă, INSP.**

În acest context, Colegiul consideră oportun de a reține art.14 din Legea nr.320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, Inspectoratul General al Poliției reprezintă unitatea centrală de administrare şi control a Poliției, cu statut de persoană juridică şi cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

Conform art.14 din Legea nr.320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, care prevede că, în vederea îndeplinirii atribuţiilor specifice Poliţiei, prin ordinul ministrului afacerilor interne, la propunerea şefului Inspectoratului General al Poliţiei, se înființează subdiviziuni specializate. Subdiviziunile specializate sunt unităţi ale Poliţiei de competenţă teritorială generală, subordonate Inspectoratului General al Poliţiei, care pot crea servicii publice desconcentrate şi se instituie conform specificului unor sectoare şi direcţii concrete de activitate. Prin ordinul ministrului afacerilor interne se înființează subdiviziunea specializată a Poliţiei, care va avea calitatea de organ de urmărire penală. Structura şi regulamentele de activitate a subdiviziunilor specializate se aprobă de către ministrul afacerilor interne.

Aderent, pct. 2 și 3 ale Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea INSP din subordinea IGP al MAI, aprobat prin ordinul nr. 351/2020 prevăd că, **INSP reprezintă o subdiviziune specializată a Poliției din subordinea IGP,** iar în baza ordinului MAI nr. 202 din 22 aprilie 2020, prin fuziune (absorbție) a INP și DGSP din subordinea IGP a fost creat INSP. **Iar, pct. 4 din regulament, stabilește că, INSP reprezintă o subdiviziune specializată a IGP a MAI, cu statut de persoană juridică de drept public, având competență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, are sediul în municipiul Chișinău, dispune de ștampilă cu imaginea Stemei de stat și denumirea în limba de stat, precum și de cont trezorerial și alte atribute specifice. (f.d. 10-verso-11)**

Mai mult, același conținut se regăsește și în scrisoarea INSP nr. 34/17-E-1249/22 din 27 octombrie 2022, adresată avocatului Eremia Igor.

Respectiv, din sensul dispozițiilor legale enunțate supra și din scrisoarea INSP nr. 34/17-E-1249/22 din 27 octombrie 2022, Colegiul civil menționează că, INSP, reprezintă o subdiviziune specializată a Poliției din subordinea IGP, **care** are personalitate juridică distinctă și corespunzător practică activitate administrativă și poate fi de sine stătător subiect în raportul obligațional de răspundere civilă, nefiind limitat la activitatea de constatare și/sau sancționare în cauze contravenționale, în conformitate cu art.400 Cod contravențional.

Ca urmare, Colegiul civil conchide că, Ungureanu Eugeniu corect și-a îndreptat pretențiile față de INSP, însă incorect și față de IGP, or, aceste două

entități statale sunt subiecte de sine stătătoare în raportul obligațional de răspundere civilă, această obligație fiind atribuită prin lege **INSP, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova**, **creat în scopul** menținerii asigurării și restabilirii ordinii publice, **asigurării dirijării, supravegherii și controlului traficului rutier**, precum și supravegherii, controlului respectării regimului armelor și a munițiilor cu destinație civilă, respectării legislației în domeniul activității particulare de detectiv și pază, de confecționare și distrugere a ștampilelor, în domeniul prevenirii și combaterii terorismului, precum și spoirii climatului de siguranță în societate.

În consonanța art.384 alin.(2) lit. u) Cod contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară şi să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Iar, alin. (3^1) al art. 384 Cod contravențional, statuează expres că, dreptul prevăzut la alin. (2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acţiunilor sau al inacţiunilor autorităţii competente să constate contravenţia sau să soluţioneze cauza contravenţională.

Art. 2007 alin. (1) Codul civil enunță că, prejudiciul cauzat persoanei prin acţiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanţelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăţia persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea; b) aplicare ilegală, în calitate de sancţiune contravenţională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunităţii; c) acţiuni sau inacţiuni care au dus, după caz, la: – constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăţilor fundamentale ale unei persoane şi dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia; - pronunţarea unei hotărâri de către o instanţă judecătorească naţională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului.

În vederea asigurării unei protecții față de asemenea situaţii inechitabile, există o serie de garanţii legale, iar cele mai relevante acte normative care conţin aceste garanţii sunt Codul civil şi Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti.

Coroborând temeiurile de naștere a prejudiciului cauzat în rezultatul acţiunilor organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanţelor de judecată, se

poate deduce că cele prevăzute în art. 2007 Cod civil sunt temeiuri generale, iar cele stabilite în art. 3 alin. (1) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 sunt temeiuri speciale.

Astfel, conform art. 3 alin. (1) lit. a) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală.

Iar, conform art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; c) adoptării de către instanţa judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului administrativ în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucţie, în condiţiile art. 313 alin. (5) din Codul de procedură penală, în privinţa persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind înfăptuirea, în timpul procesului penal, a măsurilor operative de investigaţii.

Conform art. 7 lit. e) din Legea menționată, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie sumele plătite de ea pentru asistenţa juridică.

În context, Colegiul judiciar reţine că, în sensul dispoziţiilor enunţate este de înţeles că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare şi de anchetă sunt necesare condiţii speciale şi anume: că fapta ilicită, în calitate de condiţie generală a răspunderii delictuale, va avea particularităţi în materia respectivă.

O altă condiţie necesară pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare este actul de reabilitare, care şi atestă admiterea erorii judiciare şi prejudicierea neîntemeiată a persoanei.

Raportând aceste particularităţi la circumstanţele speţei, contrar argumentelor primei instanțe, Colegiul civil constată că, la caz, au fost stabilite motivele ce acordă posibilitatea reclamantului Ungureanu Eugeniu de a-şi valorifica dreptul său la acţiune în temeiul Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr. 1545- XIII din 25 februarie 1998.

La acest segment, instanţa de apel va respinge argumentele intimaților cu privire la faptul că pretențiile reclamantului nu întrunesc condiţiile legale de apariţie a dreptului de a pretinde compensarea cheltuielilor de asistență juridică, sub forma unui prejudiciu, or, prin hotărârea irevocabilă a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 21 martie 2022, Ungureanu Eugeniu a fost repus în drepturi, fiind declarată nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție, cu încetarea

procesului contravențional, **din motivul lipsei faptei contravenționale, inclusiv s-a recunoscut și dreptul lui Eugeniu Ungureanu să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat, prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constatate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.**

În aceste condiții, rezultă temeinicia acțiunii depusă de Ungureanu Eugeniu, or, **ultimul dispune de dreptul de a solicita repararea prejudiciului material suportat sub formă de cheltuieli de asistență juridică acordată de către avocatul Igor Eremia,** în cadrul procesului contravențional.

La acest segment, instanța de apel decelează pornind de la practica CtEDO că, cheltuielile pentru asistenţa juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime.

Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CtEDO, se evidențiază necesitatea prezentării, de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: a) dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); b) copia de pe facturile de strictă evidentă, emisă pentru clienţi-persoane juridice şi în alte cazuri stabilite de legislație; c) listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi a timpului aferent acestora (cu tariful şi orarul).

În context, stabilind dacă costul asistenței juridice solicitate de reclamant este rezonabil, CtEDO a luat în calcul noutatea și complexitatea chestiunilor de fapt şi de drept puse în discuție (*cauza Manole şi alții c. Moldovei, 13/07/2010, § 11)*.

Ca urmare, reținând probele prezentate pentru dovada cheltuielilor suportate în cauza contravențională, complexitatea cauzei, noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul şi munca depusă de aceștia, faptul în ce măsură munca lui în cauza respectivă i-a limitat capacitatea de a lucra în alte dosare, rezultatul obținut, lipsa restricțiilor de timp impuse de client şi de circumstanțele cauzei, durata relației dintre avocat şi client, experiența, reputația şi abilitatea avocatului, justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză, faptul că acestea urmează să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime, instanța de apel atestă că, suma de 3 756,95 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată, sub formă de asistenţă juridică suportate în cadrul cauzei contravenţionale, sunt confirmate.

Or, Ungureanu Eugeniu a prezentat bonul de plată seria/nr. DAA 23026707 din 27 iulie 2023, factura fiscală seria/nr. AAH 6260320 din 27 iulie 2023 și actul de predare-primire a lucrărilor efectuate în baza contractului de asistență juridică nr.0029 din 9 iunie 2020, încheiat cu Ungureanu Eugeniu, privind contestarea procesului-verbal cu privire la contravenție emis de INSP seria/nr. MAI05 385012 din 25 septembrie 2021, dosar nr. 5r-522/2022, care confirmă indubitabil prestarea serviciilor juridice de către avocatul Eremia Igor în cuantum de 3 756,95 de lei,

care este considerată una rezonabilă în raport cu circumstanțele cauzei. (f.d. 2, 5 și 5-verso)

Este imperios de a menționa că, prima instanță în mod neîntemeiat a decis respingerea acțiunii ca fiind una neîntemeiată, bazându-se pe constatări formale, și anume, că peste 1 an și 3 luni după examinarea cauzei contravenționale, au fost întocmite actele în baza căror se solicită compensarea cheltuielilor de asistență juridică și faptul că, nu a fost anexat contractul de asistență juridică, or, aceste argumente nu pot fi reținute, deoarece sunt lipsite de temei juridic.

Cu referire la pretenția ce vizează compensarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2 560 de lei suportate în prezentul proces, instanța de apel reține următoarele.

În conformitate cu art.90 lit. i) Cod de procedură civilă, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de asistență juridică.

Conform art.94 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

În virtutea art.96 alin.(1) şi (1^1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenta juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Respectiv, din interpretarea normelor nominalizate, rezultă că partea care a câştigat procesul are la dispoziţie două opţiuni de a solicita compensarea cheltuielilor de asistenţă juridică, fie să înainteze cerinţă de compensare a cheltuielilor de asistenţă juridică nemijlocit în cadrul procesului câştigat, fie să înainteze acţiune separată de compensare a cheltuielilor de asistenţă juridică, după soluţionarea definitivă şi irevocabilă a procesului câştigat.

Conform art.54 alin.(1) lit. b) din Legea nr.1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, avocatul este obligat **să acorde asistenţă juridică conform contractului încheiat cu clientul** sau cu oficiul teritorial al Consiliului Naţional pentru Asistenţă Juridică Garantată de Stat.

Conform art. 60, alin. (1), (2) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260-XV din 19 iulie 2002, avocatul acordă asistenţă juridică clientului în baza contractului de asistenţă juridică, încheiat în formă scrisă. Contractele de asistenţă juridică încheiate în formă scrisă de avocaţi şi avocaţi stagiari, învestite cu formulă executorie, au putere de titlu executoriu la data exigibilităţii creanţei şi oferă dreptul la executare silită extrajudiciară, fără adresarea unei cereri în instanţa de

judecată sau către notar, dacă părţile au convenit aceasta, în mod expres, în contract. Împuternicirile avocatului şi ale avocatului stagiar se confirmă prin mandat. Mandatul poate fi întocmit pe suport de hârtie sau în formă de document electronic, semnat cu semnătură electronică calificată, conform prevederilor Legii nr.124/2022 privind identificarea electronică şi serviciile de încredere. Formularul mandatului este un document de strictă evidenţă. Conţinutul, forma şi modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.

Pornind de la practica CtEDO, cheltuielile pentru asistenta juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CtEDO, se evidențiază necesitatea prezentării, de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: a) dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); b) copia de pe facturile de strictă evidentă, emisă pentru clienţi persoane juridice şi în alte cazuri stabilite de legislație; c) listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi a timpului aferent acestora (cu tariful şi orarul).

După cum rezultă din materialele cauzei, în cadrul prezentului proces, reclamatul/apelant Ungureanu Eugeniu a beneficiat de asistență juridică acordată de avocatul Eremia Igor, în baza mandatului avocațial seria/nr. MA 1956517 din 27 iulie 2023 (f.d.3), eliberat în baza contractului de asistență juridică nr. 0029 din 9 iunie 2020.

Colegiul civil relevă că, conform bonului de plată seria/nr. DAA 23026718 din 27 octombrie 2023, CA „Eremia Igor” a prestat lui Ungureanu Eugeniu servicii în mărime 2 560 de lei, în baza contractului de asistență juridică nr. 0029 din 9 iunie 2020, de reprezentare în dosarul civil nr. 2-15698/2023, pentru instanța de fond (f.d. 41), informație reflectată și în factura fiscală seria/nr. AAH 6260333 din 27 octombrie 2023 și în actul de predare-primire din 27 octombrie 2023, în sumă de 2 560 de lei. (f.d. 43 față-verso)

Prin prisma prevederilor enunțate în raport cu circumstanțele cauzei, instanța de apel relevă că, la adoptarea soluției privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică, instanța de fond nu a elucidat pe deplin circumstanțele cauzei și cadrul legal pertinent, dispunând în mod pripit respingerea acțiunii.

Aici, Completul de judecată va reitera jurisprudența Curţii Europene pentru Drepturile Omului, (*hotărârea Amihalachioaie vs Republica Moldova din 20 aprilie 2004, Şarban vs Republica Moldova din 4 octombrie 2005*), conform căreia instanţa pentru a include cheltuielile spre încasare de la pârât, urmează să verifice dacă aceste cheltuieli au fost reale şi necesare, şi într-un cuantum rezonabil, fiind necesară prezentarea unei liste detaliate a tuturor cheltuielilor invocate, omiterea căreia poate avea drept efect respingerea revendicărilor în întregime sau în parte.

În același context, stabilind dacă costul asistenței juridice solicitate de reclamant este rezonabil, CtEDO a luat în calcul noutatea și complexitatea chestiunilor de fapt şi de drept puse în discuție (*cauza Manole şi alţii c. Moldovei, 13/07/2010, § 11*).

Sub un alt aspect, dacă cauza este repetitivă și există o jurisprudență bine stabilită în privința chestiunilor disputate, CtEDO a acordat o compensație mai mică pentru asistența juridică (*cauza Oprea c. Moldovei, 21/12/2010, § 55*).

Astfel, reținând probele prezentate de apelantul/reclamant Ungureanu Eugeniu în vederea dovedirii cheltuielilor suportate, Colegiul civil apreciază caracterul rezonabil al cheltuielilor suportate de acesta.

Finalmente, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia de admite apelul declarat de Ungureanu Eugeniu, reprezentată de avocatul Igor Eremia, de a casa integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 6 iunie 2024, cu pronunțarea unei noi hotărâri, de admitere a acțiunii și încasare de la INSP în beneficiul lui Ungureanu Eugeniu a sumei de 3 756,95 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suportate la examinarea cauzei contravenționale nr. 5r-522/2022 și a sumei de 2 560 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suportate la examinarea prezentei cauze civile, în rest cu respingerea pretențiilor înaintate față de IGP al MAI al Republicii Moldova, cu privire la încasarea în mod solidar a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza contravențională și în prezenta cauză civilă.

În conformitate cu art. 385 lit. c), 389 și 390 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

D E C I D E :

Se admite cererea de apel declarată de Ungureanu Eugeniu, reprezentată de avocatul Igor Eremia.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 6 iunie 2024, și se adoptă o nouă hotărâre prin care:

Se admite în parte cererea de chemare în judecată depusă de Ungureanu Eugeniu împotriva Inspectoratului General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Inspectoratului Național de Securitate Publică, intervenient accesoriu, agentul constatator Vezetiu Dumitru cu privire la încasarea în mod solidar a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza contravențională și în prezenta cauză civilă.

Se încasează de la Inspectoratul Național de Securitate Publică în beneficiul lui Ungureanu Eugeniu, suma de 3 756,95 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suportate la examinarea cauzei contravenționale nr. 5r-522/2022.

Se încasează de la Inspectoratul Național de Securitate Publică în beneficiul lui Ungureanu Eugeniu, suma de 2 560 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suportate la examinarea prezentei cauze civile.

În rest, pretențiile lui Ungureanu Eugeniu înaintate față de Inspectoratului General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, cu privire la încasarea în mod solidar a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza contravențională și în prezenta cauză civilă, se resping.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
judecătorul Ana Panov

Judecătorii Lucia Bagrin

Diana Corlăteanu

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, judecător Svetlana Vîșcu
Dosar nr. 2a-96/25 (2-23110352-02-2a-13012025)

D E C I Z I E
(DISPOZITIV)

9 aprilie 2025 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru

Instanța de judecată compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul
Ana Panov
Judecătorii Lucia Bagrin și Diana Corlăteanu
Grefierul Irina Bolduratu

examinând în ședință de judecată publică cererea de apel declarată de Ungureanu Eugeniu, reprezentată de avocatul Igor Eremia,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 6 iunie 2024, prin care a fost respinsă acțiunea,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ungureanu Eugeniu împotriva Inspectoratului General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Inspectoratului Național de Securitate Publică, intervenient accesoriu, agentul constatator Vezetiu Dumitru cu privire la încasarea în mod solidar a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza contravențională și în prezenta cauză civilă,

în conformitate cu art. 385 lit. c), 389 și 390 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

D E C I D E :

Se admite cererea de apel declarată de Ungureanu Eugeniu, reprezentată de avocatul Igor Eremia.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 6 iunie 2024, și se adoptă o nouă hotărâre prin care:

Se admite în parte cererea de chemare în judecată depusă de Ungureanu Eugeniu împotriva Inspectoratului General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Inspectoratului Național de Securitate Publică, intervenient accesoriu, agentul constatator Vezetiu Dumitru cu privire la încasarea în mod solidar a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza contravențională și în prezenta cauză civilă.

Se încasează de la Inspectoratul Național de Securitate Publică în beneficiul lui Ungureanu Eugeniu, suma de 3 756,95 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suportate la examinarea cauzei contravenționale nr. 5r-522/2022.

Se încasează de la Inspectoratul Național de Securitate Publică în beneficiul lui Ungureanu Eugeniu, suma de 2 560 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suportate la examinarea prezentei cauze civile.

În rest, pretențiile lui Ungureanu Eugeniu înaintate față de Inspectoratului General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, cu privire la încasarea în mod solidar a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza contravențională și în prezenta cauză civilă, se resping.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
judecătorul Ana Panov

Judecătorii Lucia Bagrin

Diana Corlăteanu